

Λ Ο Γ Ο Σ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΓΚΛΗΝΙΑ
ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ
ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ

ΥΠΟ

Π: ΛΑΖΑΡΑ, Ιατροῦ.

Κερκύρα, 4 Ιουλίου 1840.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ
1931/2842

31 MAR. 1958

Εξοχώτατε ΑΡΜΟΣΤΑ, Υψηλότατε ΠΡΟΕΔΡΕ μετὰ τῶν
Εκλαμπροτάτων ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ, Πανιερώτατε ΜΗΤΡΟΠΟ-
ΛΙΤΑ, Εὐγενέστατοι καὶ Λοιποὶ Κύριοι!

“ Ταδε λέγει Κύριος: Ἴδοὺ ἐγὼ ἀπέλυω
τὰ μνήματα ὑμῶν, καὶ ἀνοξω ὑμᾶς
ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, ὁ Λαός μου,
καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ
Ἰσραὴλ. .

Ἰεζεκιὴλ Κεφ. ζ'. ι. —

Ναὶ, ἔρχεται ὥρα, ὅτε τὸ Λογικόν τοῦτο Ζῶν, ὃ
Ἀνθρώπος, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν κατασκευὴν ἰθαυμαστώθη
ἢ γνῶσις τοῦ Δημιουργοῦ, δεῖσις ὑπέταξας τὰ πάντα εἰς
αὐτὸν, τὸν ἰδῶκε πᾶσαν τέχνην καὶ πᾶσαν σοφίαν, πλε-
γουργήσας αὐτὸν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ·
ἔρχεται ὥρα, καθ' ἣν τὸ ὥραϊον, τὸ εὐγενές, τὸ θεῖον τοῦτο
Κτίσμα, τὸ ὁποῖον διαλύεται εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετεθῆ·
« τῶν ὄρων πληρωθέντων, θάνατοι ἐπάγονται τοῖς ἀνθρώποις: »
θάπτεται, παραχόνεται, καταντᾷ γῆ· « Γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν
ἀπελεύσῃ: » ἔρχεται ὥρα, ᾧ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, ὅτε τὰ
ἄψυχα, τὰ γυμνωμένα, τὰ ξηρὰ ὅσα τῶν Κοκοιμημένων,
τῶν ἀποθνήσκοντων εἴτε εἰς πόλεις καὶ χώρας ἐν ψυχᾷ,
εἴτε εἰς ξηρὰς καὶ θαλάσσας, εἴτε εἰς σπηλαία καὶ ἔρημους,
εἴτε εἰς ἀνθρωποκτόνους πολέμους, εἴτε εἰς πυρκαϊκὰς, ἐκ-
μαρτύρια, εἴτε βορὰ θηρίων καὶ σαροσφάγων
« εἰς ἀπαλὴν ἡλικίαν, εἴτε εἰς γῆρας θεοῦ· ὅτε,
ὅσα τῶν ἀνθρώπων θέλουσι ἀκούσει: ἅμα καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

1480

πανταχοῦ τὴν ἐροντιώδη ταύτην φωνὴν τοῦ Κυρίου: « Τὰδε λέγει Κύριος τοῖς ὁσίοις τούτοις: Ἰδοὺ ἐγὼ φέρω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω εἰς ὑμᾶς νεῦρα, καὶ ἀνάξω εἰς ὑμᾶς σάρκα, καὶ ἐκτενώ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος » ὅτε θέλουν ἠχῆσαι σάλπιγγες, θέλουν κενωθῆ τάφοι, θέλει ἐξανασηθῆ τρέμουσα ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων ἅπαντα, ὡς προεῖπε καὶ τοῦτο ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ: « Τὰδε λέγει Κύριος: Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μνημάτα ὑμῶν, καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, ὁ Λαός μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ » ὅτε θέλουν ἀνοιχθῆ βίβλοι, θέλουν φανερωθῆ πράξεις, θέλουν ἐλεγχθῆ τὰ κρυπτά, θέλουν δημοσιευθῆ τὰ ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρα, αἱ διάνοιαι, εἰ ἐκθυμῆσαι ὅτε θέλουν τεθῆ θρόνοι, καὶ Κριτῆς Δικαιοτάτος θέλει καθῆσαι εἰς κρίσιν, ἀποδίδων ἐκάσῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ὅτε, τελοςπάντων, θέλουν προσκληθῆ αἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, οἱ Ἐκλεκτοί, εἰς ἀπολαυσιν τῆς Αἰδίου Μακαριότητος: « Δεῦτε οἱ Εὐλόγημένοι τοῦ Πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν » οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, καὶ μηδέποτε μετανοήσαντες, θέλουν ἀποπεμφθῆ εἰς κληρονομίαν τῆς αἰωνίου Κολάσεως: « Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ Διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. »

Ω ποία χαρὰ! ὦ ποία ἀγαλλίασις διὰ τοὺς πρώτους!

Ω ποῖος τρόμος! ὦ ποία θλίψις διὰ τοὺς δευτέρους!

Τοιαύτας ἀναμνήσεις, ὦ Εὐνοϊκόν μου Ἀκρατήριον, φέρουν οἱ παρελθούσαι Λαμπρὰ Ἑορταὶ καὶ ἡ σήμερον δοξαζομένη τοῦ Σωτῆρος Ἀναληψίς: τοιαύτας ιδέας διεγείρει ἡ παρούσα Ομηγυρις, ἡ ἐπίσημος, ἡ πάνδημος αὕτη Τελετή.

Σήμερον, πρώτην φοράν, καθιδρύεται εἰς Κέρκυραν, συμφώνως μὲ τοὺς Συνοδικούς Κανόνας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Θρησκείας, συμφώνως μὲ τὰ σωτήρια παραγγέλματα τῆς Ὑγιεινῆς, ἀξίως τοῦ πολιτευμοῦ καὶ τοῦ αἵωνος, σήμερον, λέγω, καθιδρύεται Ὁρθοδόξων Πολυάνδριον, σήμερον

καθιερώνεται Κοιμητήριον, σήμερον ἐγκαινιάζεται τόπος εἰς ἐνταφιασμὸν τοῦ φθαρτοῦ, τοῦ νεκροῦ ἀνθρώπου, εἰς ἐγκόλπωσιν καὶ ἀποταμίευσιν τῶν λειψάνων, εἰς ἀνάπαυσιν τῶν Ξηρῶν ὀστέων μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων, ἄχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, καθ' ἣν θέλει ἀκουσθῆ ἡ Φωνὴ τοῦ Κυρίου: «Τὰ ὄσα τὰ Ξηρὰ ἀκούσατε Λόγον Κυρίου.»

Χάρις ἀνάγραφτος εἰς τὴν Προστάτιδα Χαριτόβρυτον ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ, καὶ διάπυροι ἐγκάρδιαι εὐχαὶ εἰς Θεὸν ὑπὲρ εὐζωίας καὶ μακροημερεύσεως αὐτῆς! Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν Εὐχώτατον ΑἲΜΟΣΤΗΝ, τὸν ΔΟΡΔΟΝ ΔΟΥΓΛΑΣ, διὰ τὰς οἰκιακὰς του παραδειγματικὰς ἀρετὰς, διὰ τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα καλὰ ἀκάματον, ἀγρυπνον σπουδὴν καὶ πατρικὸν του ζῆλον! Ἐπαινοί, εὐλογίαι, εὐγνωμοσύνη εἰς τὴν Σεβαστὴν καὶ Φιλοπάτριδα Τελεσιουργὸν Διοίκησιν! Σέβας θαυτοῦ, ἀνεξάλειπτον καὶ πρὸς τὸν Πανιερώτατον τῆς Κερκύρας Μητροπολίτην διὰ τὴν ἀληθῶς Ποιμαντορικὴν του καὶ πεφωτισμένην μέριμναν ὅστις «οὐ δίδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὕπνον, οὐδὲ τοῖς βλεφάροις αὐτοῦ νυσαγμόν!»

Λῆξι τῶ ὄντι, ὦ Ἀδελφοί, καθίσανται τῶν εὐλογήσεων τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἐπερχομένης Γενεᾶς ὅσοι Ἡγεμόνες ὀδηγοῦν τοὺς λαοὺς των εἰς τὴν ἐπίγειον εὐδαιμονίαν, θέτοντες νόμους συνεπεῖς, ἐκπεριωτικoὺς, δικαίους, σαφεῖς, φιλανθρώπους, ὅχι ἀντιλέγοντας· δίδοντες τὸ παράδειγμα τῶν χρηστῶν ἠθῶν, χωρὶς τῶν ὀποιῶν, οὔτε Ἐθνη, οὔτε πόλεις, οὔτε οἴκοι, οὔτε ἄτομα, εἶναι δυνατὸν νὰ εὐτυχίσωσι· συσταίνοντες εὐσεβεῖς Ἱερὰ Καταγωγία, διαδίδοντες εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ὑπηκόων των τὰ θεῖα τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας φῶτα· κατασκευάζοντες δρόμους, τὰ δρασηριώτερα μέσα τῆς συγκοινωνίας, τῆς ἐμπορεύσεως, τῆς ἐξημερώσεως τῶν ἠθῶν, τοῦ πολιτισμοῦ· Ξηραίνοντες τὰ ἔλη, τὰς βαλτώδεις κοιλάδας, ὠραῖζοντες, ἀερίζοντες τὰς πόλεις, μεταφέροντες εἰς αὐτὰς μακρόθεν δι' ὑδραγωγείων θαψιλῆ τὰ ὕδατα, διὰ τῶν ὀποιῶν διατηρεῖται ἡ καθαριότης, διαχέεται ὁ δροσισμὸς, ἀνθεὶ ἡ ὑγία, τελειοποιεῖται τὸ εὖ εἶναι· εἰσάγοντες τέχνας καὶ ἐργόχειρα, ἐγείροντες ἐπωφελεῖ,

δημόσια, ἀγαθοεργὰ καὶ φιланθρωπικὰ Καταστήματα, ὀλιγο-
 ρεῖοντες τὴν ἀσχημον πτωχείαν, εὐκολόνοντες καὶ προσκα-
 τεύοντες τὴν ἐμπορίαν, ἐγκαρδιόοντες τὴν γεωργίαν, ἐθαρ-
 ρύνοντες τὴν ναυτιλίαν· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐμψυχόνοντες εἴτε
 καλὸν καὶ ἀγαθόν, καὶ βραβεύοντες τὴν ἀξίαν καὶ ἀρε-
 τήν. Τὰ τοιαῦτα, Κύριοί μου, λέγονται ελευθερία, πρόσδος,
 ὀρθόδοξος διδασκαλία, ὄντως θεοσεβείαι καὶ διατάξεις,
 λαῶν εὐδαιμονία· ὅχι τὰ ματαιὰ λεξείδια, αἱ πομπῶδεις
 φράσεις· ὅχι ἡ ὀχλοκρατία, ἡ δημοκραγία, ἡ ἀκολασία,
 αἱ ὑποταὶ ἀπόλεσαν τὰς παλαιὰς Αἰθίνας καὶ τὴν Ρώμην,
 κατημαύρωσαν καὶ τὴν πρώτην τῶν Γαλλῶν ἐπανάστασιν·
 ὅχι τὰ χαμερπῆ, τὰ ἀχαλίνωτα, τὰ θηριώδη πάθη, ἡ
 ἀγνοια τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων, ἡ πτωχολαζονεία, αἱ
 φωνασκαίαι· ὅχι αἱ βαρβαρικαὶ ὕβρεις, τὰ ξεμωράματα, αἱ
 φλυαρίαι, αἱ συκοφαντίαι, αἱ προσωπικότητες, ὅσαι κατα-
 μολύνουσι καθημέραν τὸ ἅγιον, τὸ οὐράνιον δῶρον τῆς Tu-
 πογραφίας καὶ Ελευθεροτυπίας· ὅχι αἱ θεοβλάβειαι, αἱ δει-
 σιδαμονίαι, αἱ σκωριασμέναι προλήψεις, ἡ ἐσωκρασία τοῦ
 Βενετισμοῦ. Ἦλθε καιρὸς, ὦ Ἀδελφοί μου, νὰ γνωρίζῃ ὁ
 λαὸς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους του, τοὺς εὐλακρινεῖς ὑπερασπιστὰς
 τοῦ συμφέροντός του, τοὺς καθ' αὐτὸ εὐεργέτας του, καὶ
 ὅχι νὰ συναρπάζεται, νὰ παρασύρεται, νὰ ἀγεται καὶ φέ-
 ρεται, γινόμενος ὄργανον τῆς ἀρεξίως τοῦ μὲν καὶ τοῦ
 δεῖ, οἵτινες δὲν ἔχουσι ἐπάνω τους οὔτε γὰρ φιλελευθερίας,
 πατριωτισμοῦ, συνειδήσεως καὶ θρησκείας· οἵτινες εἶναι χαλ-
 κοὶ ἠχοῦντες, κυμβαλὰ ἀλαλάζοντα, ἀνθρωπά-
 ρια μυκτῆρίζοντα πολίτας, ἄνδρας φρονίμους
 ἢ συχίαν ἄγοντας. Ἦλθεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἀρροῖζει ὡς τε
 καὶ οἱ Λαοὶ τῆς Ἑπτανήσου καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἄλλης
 Ἑλλάδος νὰ φωναζοῦν μετὰ τὸν Δημοσθένην τῆς Ἐκκλησίας,
 τὴν Απόστολον Παῦλον· « ἡ νῦξ προέκοψεν, ἡ δὲ
 ἡμέρα ἤγγικεν· ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ
 σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. »

Φύλακες ἀκριβεῖς καὶ ζηλωταὶ τῆς Αἰωμότητος ἡμῶν
 Πίστεως, ἥτις μᾶς διεφύλαξε τὴν πολῦτιμον γλῶσσαν, μᾶς

διετήρησεν ἀκραιφνή τὸν χαρακῆρα καὶ ἔθιμά μας, μᾶς παρηγόρησεν εἰς τὰς δεινὰς περιστάσεις μας, καὶ μᾶς ἔδωκε χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα τῆς ἀπολυτρώσεώς μας, ἂν θέλωμεν νὰ ἀνακαλέσωμεν τὰ φῶτα καὶ τὰς τέχνας εἰς τὴν παλαιὰν των ἐσίαν (*oyer*), εἰς τὴν τροφὸν των καὶ μητέρα, εἰς τὴν ἀναξιοπαθήσασαν Πατρίδα μας, ἃς ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ καλὰ τοῦ Μεγάλου Προσατεύοντος Ἐθνους τῶν Ἀγγλων, τῶν Γάλλων, τῶν Ἀγγλαμερικανῶν· τρία ταῦτα κατ' ἐξοχὴν θαυμασία Ἔθνη, μουσοτρόφα, βιομηχανα, αὐτόνομα καὶ ἰσόνομα, ἡμερα, ἐλεήμονα, βαδίζοντα πρὸς τὴν τελειοποίησιν, μακάρια!

Οἱ δὲ σεβάσμιοι Ἰερεῖς μας, ἄξιοι ὑπουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, τοῦ Πατρὸς τῶν Φῶτων, λάμποντες μὲ τὰ καλὰ των ἔργα, ἀληθεῖς διάδοχοι τῶν σοφῶν Ἀποστόλων, ὀπαδοὶ ἀκλόνητοι τῶν Βασιλείων, Γρηγορίων, Χρυσοστόμων, μιμηταὶ διαπρύσιοι τοῦ Ωριγένους, τοῦ Φωτίου, τοῦ Εφέσου Μάρκου, τοῦ Θεσσαλονίκης Εὐσταθίου, τοῦ πολυμαθοῦς Μελετίου, τῶν Ἱεροσολύμων Νεκταρίου καὶ Χρυσάνθου τοῦ Νοταρᾶ, τοῦ ῥητορικωτάτου Μηνιάτου, ἐν συντόμῳ, τοῦ γλυκυτάτου Ν. Θεωτόκη καὶ τοῦ θαυμασίου Εὐγενίου τοῦ Βουλγαρίου, τῶν δύο τηλαυγῶν τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος Φωσῆρων, ἃς κηρύττωσιν ὁμόνοιαν, εἰρήνην, εὐταξίαν· ἃς εὐαγγελίζωνται τὰ ἀγαθὰ, ἃς διώκωσι τὴν ἐπιπολάζουσαν ἀμάθειαν, τὸ πᾶν καὶ κατάπυκνον εἰσέτι τῆς Γραικίας σκότος, καταπολεμοῦντες τὴν μισαλλοδοξίαν (*intolérance*), τὸν φανητισμὸν, τὰς ὀλεθρίας προλήψεις, αὐτὰς τὰς πολυκεφάλους Ὑδρας, αὐτοὺς τοὺς Νερωνεῖους Τυράντους τῆς ψυχῆς, καὶ ἐνισχύοντες, ὅσον τὸ κατ' αὐτοὺς, τὴν Σεβαστὴν Διοίκησιν εἰς ὅλας τὰς πατρικὰς καὶ κοινωφελεῖς τῆς ἐργασίας.

Ὅς τις, ᾧ Φίλτατοι Ὁμογενεῖς, μᾶς συμβουλευεῖ ἄλλα παρὰ ταῦτα, ἃς τὸν θεωρῶμεν ὡς ἀπονενοημένον λαοπλάνον, ὡς Γραμματέα καὶ Φαρισαῖον, ὡς Ἀνυτον καὶ Μελίτων, ὡς ἀλιτήριον, ὡς ἐχθρὸν καὶ τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Φωτισμοῦ καὶ τῆς Ὁρηκείας, ὡς πονηρὸν δαίμονα, ὡς « Ἐδέφλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐς ὧς ἐν τόπῳ ἀγίῳ.

Η ἀνωτέρω παρέκβασις τοῦ λόγου μου, ὦ Ἀδελφοί, δὲν ἔγεινεν ἀπλῶς, χωρὶς τινα σκοπὸν, καὶ ἐκτὸς τῆς προκειμένης ὑποθέσεως· διότι αὐταὶ αἱ λαοσώτειραι ἀρχαί, ἐξ ὧν, ὡς ἀπὸ πηγῆς πολυχέυμονος, ἀναβρῦουν ὅλα τ' ἄλλα ἀγαθὰ, πρέπει νὰ λέγωνται καὶ ἐπαναλαμβάνωνται ταυτολογικῶς εἰς κάθε τόπον καὶ κάθε εὐκαιρίαν· καὶ διότι, ὅς τις παρατηρεῖ ἀπαθῶς τὴν Ἰόνιον Ἐπικρατείαν, προστατευομένην ὑπὸ τῆς Κραταιᾶς Μεγάλῃς Βρεττανίας, ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι αὐτὴ ἔκαμν μεγίστας προόδους καὶ ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς. Τοῦτο, τὸ ἐπαναλέγω, διὰ τοιαύτης λογῆς παρατηρητῆν, προσεκτικὸν εἰς τὰ περιστάτικα, θεωροῦντα μὲ γνῶσιν καὶ σύνεσιν τὰς παμπόλλας δυσκολίας τοῦ συμβιβασμοῦ τῶν ἀμοιβαίων συμφερόντων τῶν ἐθνῶν, ἀποφαίνει ἀναντιρρήτον, ἡλίῳ λαμπρότερον. Ἐπειτα, ὅ ἐῖναι δίκαιον, ἐρωτῶ, ὅ ἐῖναι εὐσυνειδήσιας ὑπαγορεύσεις νὰ ἐκχῆ τίς, ἂ *tort ei à travers*, ἐκ συστήματος, τὸ τοξικὸν τῆς θλασφημίας φάρμακον καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Δρόμων, τῶν Διμένων, τῶν Αποθηκῶν, τῶν Νοσοκομείων, τῶν Ὀρφανοτροφείων, τῶν Τρελλοκομείων; ἀλλ' ὡς καὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Γυμνασίου ἢ Λυκείου, ἀληθινοῦ Φυτοκομείου (*Pépinière*) τῶν τελευταίων μαθησέων; ἀλλ' ὡς καὶ εἰς τὴν ξήρανσιν τῶν ζασίμων σαπρῶν ὑδάτων, τόσον ἐπιβλαβῶν, πόσον ὀλεθρίων εἰς τὴν υγείαν τῶν κατοίκων; ἀλλ' ὡς καὶ εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ἀναγκαιοτάτων Κωδίκων, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν παντός ἀξίαν ἐπαίνου σύστασιν τοῦ παρόντος Καθιδρύματος; Κτίρια, μνημεῖα ταῦτα πάντα ἰκανὰ νὰ παραδώσωσιν ἐνδόξως τὸ ὄνομα τοῦ Ἐξοχωτάτου ἈΡΜΟΣΤΟΥ εἰς τὰς ἀθανάτους; σελίδας τῆς Ἱστορίας, καὶ νὰ διακωδίσωσιν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Λαοῦ πρὸς τὴν Σεβαστὴν καὶ Προνοητικὴν Διοίκησιν! Ἐντὸς ὀλίγου ἐλπίζονται καὶ Πτωχοτροφεῖα· διότι, εἰς εὐνομούμενα ἔθνη, ἡ ἐλεημοσύνη τῶν δρόμων καὶ τῶν πλατειῶν, ἥτις δὲν παύει τὴν πτωχείαν, ἥτις βοηθεῖ τὴν ὀκνηρίαν, καταισχύνει καὶ τὸν ἐλεοῦντα καὶ τὸν ἐλεοῦμενον· καὶ Φυλακαὶ καὶ Σωφρονιστῆρια κατὰ τὰς φιλανθρωποὺς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος, κατὰ

τὸ σύστημα τῶν εἰρημένων τριῶν μεγάλων καὶ λαμπρῶν
 Ἐθνῶν· ἀλλὰ καὶ Μητρόπολις, ἀξία τοῦ ἡμετέρου ἐπικρα-
 τοῦτος Ανατολικοῦ Ὀρθοσχεύματος. Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα
 καλὰ πρέπει νὰ ὀνομάζωνται Ἐθνικαὶ ἐκδουλεύσεις, καὶ εὐεργε-
 τημάτων εὐεργετήματα! Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν.

Τὸ περὶ Κοιμητηρίων κεφάλαιον ἐξετάσθη καὶ ἀπὸ πα-
 λαιῶν καὶ νεωτέρων σοφῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ὡς πρὸς
 τὸ ἱστορικόν, καὶ ὡς πρὸς τὸ δογματικόν, καὶ ὡς πρὸς τὴν
 ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν, καὶ ἰατροεπιστημονικῶς· οὔτε γί-
 νεται πλέον λόγος περὶ παρομοίου ζητήματος. Ἡ συνήθεια
 νὰ θάπτωσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας κατηργήθη πρὸ χρόνων
 καθ' ὅλον τὸν Εὐρωπαϊκὸν Φωτισμένον Κόσμον, ἐκτὸς τινῶν
 μερῶν εἰσέτι τῆς Ἰταλίας. Πανταχοῦ τὰ Ὀαπτικά, τὰ Κοι-
 μητήρια, εἶναι ἕξω, μακρὰν τῶν πόλεων, εἰς τόπους ἀνοι-
 κτοῦς, ὑψηλοῦς, ἐκτεθειμένους εἰς τοὺς ἀνέμους, καταφύτα
 καὶ σύσκια ἀπὸ δένδρα εὐώδη, αἰθαλῆ, ἀρμόδια. Ἔτις ἶδε
 τοὺς περιφανεῖς Παρισίους, καὶ δὲν ἐθαύμασε τὰ ἱκεῖ Πολυ-
 λιάνδρια, τὸν Παρνασσόν, καὶ τὸ Πέρε-Δασαῖζε; Τίς ἐπέ-
 ρασεν ἀπὸ τὴν Βαλωνίαν, καὶ δὲν ἐξῆλθε νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν
 περίφημον Μονὴν Τσερόζαν, (1) μεταμορφωθεῖσαν εἰς ὠραϊό-

(1) Ἴδὸν τὴν Ἐλεγμὰ Γαλλιστὶ περὶ αὐτῆς ἐν Παρισίαις κατὰ τὸ
 1836, ἀπ' οὗ τὴν ἐπισκεφθῆν εἰς τὰ 1835.

.....
 Les rues de Bologne sont très malpropres; sans les arcades
 on serait sali jusqu'au cou. Une chose unique dans son genre,
 c'est la Certosa (Chartreuse), transformée en cimetière, et située
 à trois milles de la ville. Il est d'usage encore, dans plusieurs
 villes de l'Italie, d'enterrer les riches dans l'intérieur des églises
 ou dans leurs cloîtres, et les pauvres dans ce qu'on appelle
Campo-Santos ou dans un immense trou, comme cela se pra-
 tique à Florence. Cet usage est supprimé à Bologne depuis
 30 ans, et les sepultures se font à la *Certosa*. Le chemin qui
 y conduit est bordé d'arcades couvertes. L'intérieur de cet an-
 cien Couvent est un vaste champ clos de murs et aussi en-
 touré d'arcades, au dehors des quelles sont déposés les morts,
 en dedans les noms et les inscriptions mortuaires gravées sur
 des tables de marbre plus ou moins grandes et avec plus ou
 moins de luxe. Il y a des tombeaux qui ont coûté jusqu'à
 45,000 fr. On y remarque des vestibules, des galeries, des cel-

τατον μελαγχολικὸν Νεκροπαλάτιον; Αἱ πόλεις καὶ χῶραι ἐκαθαρίσθησαν ἀπὸ τὰ πτωματικὰ μιάσματα, ὑγιάνθησαν. Οὔτε οἱ Ἱερεῖς, οὔτε οἱ νεκροθάπται ἐμβαίνουσι πλέον μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των εἰς τὰς ζυφώδεις καὶ δηλητηρίου κατακύμβας (*catacombes*) τῶν μεγαλοπόλειων, οὔτε ἀνακομιδαί, φέρουσαι ἀσφυξίας, γίνονται πλέον, οὔτε ζωντανοὶ ἐνταφιάζονται κατὰ λάθος, οὔτε οἱ λεγόμενοι ἀπὸ τοὺς Προγόνους μας Ὑστερόποτμοὶ ἀκούονται εἰς τὸ ἐξῆς. Τὸ ὑπερφύεσ τῶν Λαζάρου θαῦμα μένει μοναδικὸν εἰς τὴν Ἱερὰν Ἰσوریαν!

Χάρης ἀπειρος εἰς τὰς προόδους τῶν θείων Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, καὶ μάλιστα τῆς κυρίως Φυσικῆς καὶ Χημείας! Τὰ κυματώδη λάμποντα φῶτα ἐνίοτε ἐπὶ τῶν μνημάτων δὲν ἐκλαμβάνονται τουλοιοῦ ὡς Ἰσκιώματα (*Jeux-follets*), ὡς Βρυκόλακες Ἐροτοκτόνοι (*Vampirs*), ἀλλ' ὡς φαινόμενα φυσικὰ, περίεργα, ἀποτελέσματα τῆς κατὰ προσογῆν τοῦ Θεοῦ σήψεως τῶν σωματίων, ὡς ἀεροπνεύματα, ἢ ἀέρια

Jules éclairées par des vitraux de diverses nuances, et qui inspirent de la mélancolie: il est impossible de s'en défendre par leur effet pâle et sombre. Il faut l'avoir vu pour se faire une juste idée. Les tombeaux mis à part n'appartiennent qu'à des familles riches. Ceux d'un prix ordinaire sont de 400 fr. et les plus modiques de 150. La différence consiste dans la grandeur, la beauté du marbre et la confection de la gravure des lettres.

Les pauvres sont déposés dans la terre et non sous les arcades, avec cette distinction cependant que dans un endroit sont les hommes, dans un autre les femmes, dans un troisième les garçons, et dans un quatrième les jeunes filles. Et comme avec le temps quelques familles de ces malheureux peuvent devenir riches, on a imaginé de suspendre au cou de chaque mort indigent une plaque de plomb sur la quelle est gravé son nom, et de noter dans un registre *ad hoc* sa profession, son âge et la date de sa mort, afin que s'il plaît à la famille de le faire exhumer après un laps de temps, elle puisse le reconnaître parmi ceux enterrés avec lui. Bien entendu que ces translations, ainsi que toutes les sépultures à part, sont d'un grand rapport à la Commune. Je suis bien aise d'avoir vu ce beau palais des morts.

(V^{de} Lancette Française, ou Gazette des Hôpitaux. Civil et Milit. 1836, N.º 25.)

(gaz) ἄλλοτε μὲν πνιγρὰ, θανατηφόρα, ἄλλοτε δὲ ἄβλαστα, ἀθῶα· ὡς ἀποφοραί, ἀναθυμιάσεις, ἐξατμίσεις τῶν ἀποσυνθετομένων καὶ εἰς ἀπλᾶ στοιχεῖα ἀναλυομένων πολυειδῶν καὶ ποικίλων οὐσιῶν, ἐξ ὧν σύγκεται ἡ πολύπλοκος καὶ ἐξάισιο μηχανὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αἵτινες ἐκτυλισσόμεναι, καὶ ἀπελευθεροόμεναι ἀπὸ τὰ ἐνδύμυχα τῶν νεκροδοχείων, συνθλίβονται, συγκρούονται, ἀποσυνθέτονται ἐκ νέου διὰ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀέρος, ἀναφλέγονται, ἀνάπτουν, λάμπουν, ἀσράπτουν, ὡς ἡ Ἀναλαμπή, ἡ Ἀσραπή, ὡς αἱ φωτειναὶ ταχυκίνητοι σειραὶ, αἵτινες παρατηροῦνται εἰς τὸ σερῶμα τὴν νύκτα ἐν καιρῷ ἐξαστερίας, καλούμεναι Ἑλληνισί Γασέρες Διάττοντες (*Etoiles filantes*), καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἠλεκτρισμός, ἀνάμμα καυσωδῶν ἢ φλογιστῶν ὑλῶν, διαχυομένων εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν· ὡς ὁ Γαλαξίης, (1) ὡς οἱ Κομήται, αἵτινες δὲν εἶναι τέρατα ἀπαίσιμα, δὲν σημαίνουν, βεβαία, οὔτε μέλλοντα θανά, οὔτε λοιμοὺς, ἢ λιμοὺς, οὔτε καταστροφὰς ἢ περιτροπὰς βασιλείων: Ἡ κόμη των ἢ οὐρὰ εἶναι ἀναθυμιάσεις καὶ ἀντανακλάσεις τοῦ φωτός, καὶ τὰ λπ., διὰ τὰ μὴ μακρολογῶ μετεωρολογῶν.

Καὶ πέρυσιν ἡ Σεβαστὴ Διοίκησις, διὰ τῆς ἀόκνου ἐπιμελείας τοῦ Πανισρωτάτου Μητροπολίτου Κ. Χρυσάνθου,

(1) Τὸ γαλακῶδες τοῦτο τοῦ Οὐρανοῦ ὄρατον θίαμα, λεγόμενον ἀπὸ τοὺς Παλαιοὺς Γαλαξίας· διότι, ὡς ἐτόμιζαν, προήλθεν ἀπὸ τὸ γάλα τῆς Πρας, τὸ ὁποῖον ἔρρευεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἡρακλίου· ἀπὸ δὲ τοὺς Ἰταλοὺς καὶ Γάλλους: via lactea, voie lactée· εἶναι ὑπερήριθμον ἄθροισμα μικρῶν φωτεινῶν ἀστέρων, ὡς ἀπέδειξεν ὁ Περικλῆς Ἀστρονόμος Ερσχελος — Herschel —, καὶ ὡς ἐνεμπραίνε, χωρὶς τηλεσκόπια, ὁ ἡμίτερος Πρόγονος Δημόκριτος, κατὰ τὸν Πλούταρχον (Δρίσκον: τοῖς Φιλοσόφ. βιβλ: Γ'. κεφ. Α'): "Δημόκριτος φησὶ τὸν Γαλαξίαν εἶναι πολλῶν καὶ μικρῶν καὶ συνεχῶν ἀστέρων συμφοτιζομένων ἀλλήλοις συναυγασμὸν διὰ τῆν πύκνωσιν."

(Ἰδε Γαλιλαῖον περὶ ἀριθμοῦ Ἀστέρ. τὸν ἡμίτερον σοφὸν Εὐγέν. τοῦ Βούλγ. Σύστημ. τοῦ Παντ. σελ. 127, τὸ ἀξιόλογον γνωστὸν σύγγραμ. τοῦ μακαρίτου μας Γωάν. Δονά. σελ. 138. Ἴδε καὶ τὸν προσλιγὸν Ἰταλιστὴ τυπωθῆντα λακωνικῶν καὶ διδακτικῶν λόγων τοῦ ἐν τῇ Ἰονίᾳ Ἀκαδημίᾳ Καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν Ο. Φ. Μουσσφῆτον, σελ. 7.)

καὶ δι' ἐξόδων τῆς, ἐτύπωσεν ἀπλοελληνισί Φυλλάδιον, καὶ Διατριβὴν ἀνάλογον κατεχώρισεν εἰς τὴν Εφημερίδα τῆς Κερκύρας, διὰ τῶν ὁποίων ἀπεδεικνύετο τρανώτατα ὅτι Αὐτὴ, οἰκοδομοῦσα ἐπίτηδες τὸ παρὸν Κοιμητήριον μακρὰν τῆς Πόλεως καὶ χωριστὰ, δὲν εἶχε βέβαια σκοπὸν νὰ καινοτομήσῃ περὶ τὴν Ὀρθόδοξον Πίσιν τῶν Πατέρων μας, ὡς δὲν ἔπαυσαν νὰ σπερμολογῶσι τὰ χεῖλη τὰ δόλια τῶν φιλοταράχων· διότι ὄχι μόνον παρόμοιον Κατάστημα δὲν ἀντιβαίνει εἰς τοὺς Κανόνας τῆς Αγιωτάτης ἡμῶν Εκκλησίας, ἀλλὰ καὶ παραγγέλλεται βῆτως ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς, καὶ ἡ κηδεῖα εἰς τὸ ἔνδον τῶν Ναῶν ἀπαγορεύεται, ἐλέγχεται ὡς κατάχρησις, ὡς παράλογος, ὡς φρικώδης συνήθεια: Ἡ δὲν ἐξεύρει ὅτι καὶ ὁ Θεμελιωτὴς τῆς Ὁρησκείας, ὁ Θεάνθρωπος Γλυκύτατός μας Ἰησοῦς ἐτάφη, ἂν καὶ προσώρας, εἰς τὸν κῆπον τοῦ ἐξ Ἀριμαθείας Ἰωσήφ;

Εσκόπειε δὲ μόνον ἡ Κυβέρνησις· καὶ ποῖος ἀμφιβάλλει περὶ τούτου; τὴν συντήρησιν τῆς Δημοσίου Ὑγείας, ἀκολουθοῦσε τὰ ἔγνη τοῦ Πολιτευμένου Κόσμου, ἐκτελοῦσε τὰς σωτηριώδεις παραινέσεις τῆς Ἰατρικῆς, ἰσχυροφόνετο μ' ὅ,τι ἐκανόνισαν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ἐξωστράκιζε λαῶν ἀπαιδεύτων συνηθείας.

Ἀλλὰ καὶ πρὸ ὀλίγου, πάλιν διὰ συγκατανεύσεως καὶ δαπάνης τῆς Σεβαστῆς Διοικήσεως, ἐξεδόθη ἀξιόλογον συγγραμμάτιον τοῦ ἡμετέρου Κυρίου Ἰωάννου Δελβινιώτη, εἰς τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ εἰς γλῶσσαν ἀλλογενῆ, ὁ ἐπισημονικὸς οὔτος νέος καὶ θερμὸς φιλόπατρις πραγματεύεται τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐντελέστατα, ἢ τοῦλάχιστον ἀσυγκρίτῳ λόγῳ κλητέρα μου· διότι οὔτε τὰς εἰδικωτέρας αὐτοῦ γνώσεις ἔχω, οὔτε τὸ σενὸν τοῦ λόγου τὸ συγχωρεῖ, οὔτε ὁ θυθεῖς εἰς ἡμὲ τετραήμερος καιρὸς τὸ ἐπέτρεψε.

Εἶναι λοιπὸν, ὦ Εὐγενεῖς μου Ἀκροαταί, πασίδηλον, ὁμολογούμενον, ὅτι καθὼς εἰς τοὺς Παλαιούς ἄλλο ναὸς, καὶ ἄλλο πολυάνδριον, οὕτω καὶ εἰς ἡμᾶς ἄλλο Εκκλησία, καὶ ἄλλο Κοιμητήριον. Τοῦτο ἐννοεῖ καὶ ὁ ψαλμωδὸς, ὅταν, διὰ νὰ τρομάξῃ τὸν ὑπερήφανον, τὸν πλεονέκτην, τὸν

κενόδοξον καὶ μηδὲως τὸν θάνατον συλλογιζόμενον ἄνθρωπον, μελωδῆ μὲ τοσαύτην ῥητορικὴν ἀφρένων πέν ἔμπνευσιν καὶ χριστιανικὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν τὸ ἐξῆς Γροπάριον: « Ἐξέλθωμεν, καὶ ἴδωμεν ἐν τοῖς τάφοις ὅτι γυμνὰ ὡς εἶα ὁ ἄνθρωπος, σκολήκων βρωμα καὶ δυσωδία· καὶ γινώμεν τίς ὁ πλοῦτος, τὸ κάλλος, ἰσχύς καὶ ἡ εὐπρέπεια? » Ἐξέλθωμεν, ναί, ἅς ἐκβῶμεν ἀπὸ τὸν Ναὸν, ἀπὸ τὰ εὖσμα θυμιάματα, ἀπὸ τὰ πολύτιμα ὀσφράδια, ἀπὸ τὰ μυρίπνοα ἄνθη, ἀπὸ τὴν σολισμένην ὡς νύμφην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀπὸ τοὺς Εὐκτηρίους Οἴκους τῶν ζώντων, διὰ νὰ υπάγωμεν εἰς τοὺς τάφους, εἰς τὰ Κοιμητήρια, εἰς τὴν ὑσερινὴν μας κατοικίαν, διὰ νὰ ἴδωμεν τί μέλλομεν νὰ κατασαθῶμεν μίαν ἡμέραν οἱ ἄθλιοι, διὰ νὰ μάθωμεν τὴν ἀληθῆ Φιλοσοφίαν, τὸ « φρόνει θνητὰ »· διότι τὸ τέλος ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ χῶμα, κόνις, τέφρα, δυσωδία, μία φούκτα ξηρῶν κοκκάλων ἐναποθεμένων εἰς δύο πιθαμῶν λάκκον ἕως τὴν σιγμὴν τῆς Παλιγγενεσίας, τῆς φοβεραῆς ἐκείνης τοῦ Θεοῦ Δευτέρας Παρουσίας. « Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης »!!!

Ὅχι πλέον, Ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ! διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ! ὄχι πλέον ἐνταφιασμοὶ εἰς τὴν Ἀγίαν, εἰς τὴν Ἀμίαντον τοῦ Κυρίου Ἐκκλησίαν· ὄχι πλέον ἐκεῖ ἀνασκαφαὶ τάφων, ἢ ἀνακομιδαὶ· ὄχι πλέον ἐκεῖ (ὡ σκληρὸν καὶ φρικῶδες θέαμα!) ἀνοιγμοὶ ἢ ἀνατομαὶ πτωμάτων νομικοῦατρικαί, ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ, ὡς εἰς τοὺς Κίρκους τῆς Παλαιᾶς Ρώμης· ὄχι αὐτοψίαι ἢ νεκροσκοπίαι, ὡς εἰς ἀνατομικὰ ἀμφιθέατρα. Ἀς εὐλαβηθῶμεν τὰ Ἱερὰ, ἅς σεβασθῶμεν τὴν Ἠθικὴν, ἅς αἰδεσθῶμεν τὴν Ἀνθρωπότητα, ἅς μὴν αὐτοχειριάζωμεν ἐαυτοὺς τρόπον τινὰ, μολύνοντες τὰ ἔνδον τῶν Ναῶν, ὅπου ἀναπνέομεν προσευχόμενοι καθεκάσῃν. Μὲ τὰ τοιαῦτα γινόμεθα ἡμεῖς οἱ Γραικοὶ καὶ περιγέλοιον τῶν περικυκλούντων ἡμᾶς φωτισμένων ἀνθρώπων. Πιστεύσατε καὶ ἐμὲ τὸν αἰσθαντικὸν, τὸν εἰλικρινῆ ἀδελφόν σας, τὸν ἀγαπῶντα πρὸ πάντων τὸ ἔθνος μου, τὴν Πατρίδα μου, τὴν δόξαν της.

Ἀρκούν, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν καὶ τοῦτο
 τὸ χεῖρισον, τὰ ἀξιοδάκρυτα ἀποτελέσματα, ὅσα προέρ-
 χονται ἀπὸ τὴν πολυπληθῆ συνδρομὴν τοῦ λαοῦ εἰς τὰς
 Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν φωτοχυσίαν τῶν λαμπάδων,
 ἀπὸ τὰς ἀπορροίας (*effluvi*) πολλῶν ρυπαρῶν καὶ ἀκα-
 θάρτων ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴν μὴ ἐσωτερικὴν εὐρυχωρίαν, ἀπὸ
 τὴν ξενότητα καὶ μικρότητα τῶν θυρῶν καὶ τῶν παρα-
 θυρῶν· καὶ τοιαῦτα ἀποτελέσματα εἶναι ἡ πλῆξις, ἡ δύ-
 σπνοια, τὸ πνίγμα, ἡ λειποθυμία, ἡ ἀσφυξία, καὶ πολ-
 λάκις ὁ θάνατος, ὡς ἔγινε πρὸ πέντε ἐτῶν μάρτυς αὐ-
 τόπτως τοιοῦτου συμβάντος εἰς τὸ ἐν Παρισίοις Πεδίον
 τοῦ Ἀρεος (*Champ-de-Mars*) ἐν καιρῷ συδροῆς ἐκεῖ πολλοῦ
 λαοῦ, καὶ καθὼς ἠκολούθησε νεωστὶ εἰς μίαν Ἐκκλησίαν τῆς
 Μακεδονίας, τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων, ὅπου ἀπέθαναν
 ὑπὲρ τὰ τριάντα ὑποκείμενα· καὶ οἱ ἀπαίδευτοι ἄνθρωποι
 τοῦ τόπου τὸ ἀπέδωκαν εἰς τὴν θείαν ὄργην καὶ ἐκδίκησιν!
 Ἡ καθημερινὴ πείρα θεβαιώνει παρόμοια δυσχυῆ ἐπακολου-
 θήματα, καὶ ἡ Χημία, αὐτὴ ἡ ὠφελιμωτάτη, ἡ οὐράνιος
 τοῦ καιροῦ μας ἐπιστήμη, αὐτὴ ἡ ἀποκαλύπτρια, ἡ τολμηρὰ
 ξεμυστηρεύτρια τῆς φύσεως, τὰ ἀποδείχνει, τὰ ἐξηγεῖ οὕτως:
 Ἡ ἀτμοσφαῖρα, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν, τὸ ἀκίνητον, διαφανές,
 ἄψαυτον ῥευστόν, τὸ ἐμπεριέχον τοῦτο, εἰς τὸ ὅποῖον ἐμ-
 περιχόμεθα, εἴμεθα τυβισμένοι ὡς τὰ ὄψαρια εἰς τὴν
 θάλασσαν, ὁ ἀῆρ, λέγω, ἐπλάσθη ἀπὸ τὸν Δημιουργόν τοῦ
 Παντός σύνθετος ἀπὸ δύο σώματα· τὸ ἕν, ἀπλοῦν, σοι-
 χεῖον, καὶ λέγεται ὀξυγόνον· τὸ ἄλλο, διπλοῦν, καὶ
 καλεῖται ἄζωτον· κατὰ συμβεβηκὸς εὐρίσκεται εἰς αὐτὸν
 πότε ὀλιγώτερον, καὶ πότε περισσώτερον, πάντοτε ὅμως εἰς
 ἐλαχίστην καὶ ἀπροσδιόριστον δόσιν, καὶ ἐν τρίτον, ὀνομαζό-
 μενον ἀνθρακικὸν ὄξυ, καθὼς καὶ μικρὰ ποσότης ὕδατος,
 καὶ τὰ ἐξ ἧς. Προσέχετε, λοιπόν, παρακαλῶ, ὦ Εὐγενεῖς
 καὶ Φιλομαθεῖς Ἑλλήνων Ἀπόγονοι, ὅσοι τὰ τοιαῦτα δὲν ἐσπου-
 δάσατε. Χωρὶς τὸ ὀξυγόνον, οὔτε ἄνθρωπος, οὔτε ζῶα,
 οὔτε φῶτα δύναται νὰ ὑπάρξωσι· καὶ ὁ Ἥλιος, τὸ κέντρον
 αὐτοῦ τοῦ Πλανητικοῦ μας Συστήματος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι

Ἡλιοι, καὶ σύμπαντες οἱ φωτεινοὶ Ἀγγέλους, ἤθελαν σκοτασθῆναι,
 καὶ τὸ Πᾶν ἤθελε κατασθῆναι χάος. Τοσοῦτη εἶναι ἡ ἀξιο-
 λογότης αὐτοῦ τοῦ ἀκατανοήτου ἀεροπνεύματος! Τοι-
 οῦτον μέγα ἐλατήριον τῆς φύσεως ἀνέδειξεν αὐτὸ ὁ Πλάτης!
 Τὸ ὀξυγόνον διὰ τῆς ἀναπνοῆς, διὰ τοῦ λάρυγγος,
 ἐμβαίνει εἰς τὸ σῆθός μας, εἰς τοὺς σπογγώδεις πνεύ-
 μονάς μας, ἐφάπτεται τοῦ μαύρου καὶ ἀνεπιτηδείου ἤδη
 εἰς τὴν ζωὴν αἱματός μας, τὸ κοκκινίζει, τὸ ζωογονεῖ· καὶ
 τοῦτο διὰ τῆς κυκλοφορίας γίνεται ἀκαταπαύτως. Τὸ αὐτὸ
 συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ ὄντα, ὅσα ἔχουν πνοὴν καὶ ζωὴν.
 Ἄς ὀλιγοσεύσῃ μία ὁποιαδήποτε αἰτία τὴν ἀπαιτουμένην
 ἀναλογίαν τῆς ποσότητός του, ἃς μᾶς ἐμποδίσῃ τὴν εἰσο-
 δὸν του: εὐθύ; ρενοχωρούμεθα, πνιγόμεθα, ἀνικισθητοῦμεν,
 ἀκίνητοῦμεν, πίπτομεν, σωριαζόμεθα, ξεψυχοῦμεν. Ὄταν τὸ
 ὀξυγόνον σωθῆ, λείψῃ, τὰ φῶτα ἀμέσως σβύνονται. Τὸ
 δὲ ἄζωτον ἔχει τὴν ἐναντίαν ιδιότητα: ἀντὶ νὰ διδῆ,
 ἢ νὰ διατηρῇ τὴν ζωὴν, τὴν ἀφαιρεῖ, ζοφίζει τὰ φωτεινὰ
 ὅθεν καὶ λέγεται ἄζωτον, ἢ καὶ ἄφωτον. Χρησιμεύει
 μόνον εἰς τὸ νὰ μετριάσῃ τὴν ὑπερβολικὴν, τὴν ὀξυτάτην,
 καὶ καυστικωπάτην ἐνέργειαν τοῦ ὀξυγόνου· χωρὶς αὐτὴν
 τὴν ζυγισάθημην, χωρὶς αὐτὸ τὸ ἀλεξιφάρμακον τρόπον
 τινά, τὸ Πᾶν πάλιν ἤθελε φλογισθῆ, κατακαῆ ἀπὸ αὐτὸ
 τὸ τόσον εὐεργετικὸν ὀξυγόνον. Ἐν ᾧ γίνεται ἡ ἐνέργεια
 τῆς ἀναπνοῆς, ἢ ἄλλως πῶς, σχηματίζεται εἰς τὰ πνευ-
 μονικὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων μία τις πο-
 σότης τοῦ ῥηθέντος ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἢ ὁποία ἐκ-
 πνέεται. Τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ ἀποβαίνει ὀλέθριον εἰς
 τὴν ζωὴν, ὅταν εἰσπνέεται μόνον, ἢ ἐν ὑπερβολῇ· ἀλλ' ἡ
 Πρόνοια ἔδωκε παρὰ πόδας καὶ τὸ ἀντιφάρμακον, τὰ φυτὰ
 δηλαδὴ, τὰ ὁποῖα τὸ ἀπὸρροφοῦν, καὶ μᾶς δίδουν εἰς ἀν-
 ταλλαγὴν τὸ ὀξυγόνον, τὸν τροφία τῆς ζωῆς μας.
 Ὅποιον δὲν πείθουν τὰ λόγια μου, θέλει τὸν πληροφορήσασθαι
 ψηλαφητὰ, ὅσον καὶ ὅπως καὶ ὅταν θελήσῃ, ὁ ἡμέτερος
 Ἀθανάσιος Πολίτης, ὁ σοφὸς τῆς Χημείας διδάσκαλος καὶ
 ἀριστὸς μου φίλος. Πλὴν ἃς ἐφαρμόσωμεν αὐτὰς τὰς ὁλίγας

ἐπισημονικὰς γνώσεις εἰς τὸ σκόπιμόν μας τέλος! Ὑποθέσε
 μίαν Ἐκκλησίαν, ὅπου συνέβρυσεν ὄχλος πολὺς, ὡς τε, κατὰ
 τὸν Εὐαγγελιστὴν, μὴ κέτι χωρεῖν μὴ δὲ τὰ πρὸς τὴν
 θύραν. Ὑπόθεσε καὶ πάμπολλα φῶτα ἐσωτερικῶς. Τί ἀκο-
 λουθεῖ ἐκ τούτου; ξενοχωρίαί, πνίξεις καὶ κτλ. καὶ διὰ
 τί; διότι ὁ ἐμπεριεχόμενος καὶ μὴ ἀνανεούμενος ἀὴρ γυ-
 μνόνεται ὀλίγον κατ'ὀλίγον ἀπὸ τὸ συστατικόν του ὀξυγόνον,
 τὸ ἑποῖον ἐξοδεύεται δυσαναλόγως καὶ ἀνικάνως ἀπὸ τὰς
 εἰσπνοὰς τοῦ Πλήθους, ἀπὸ τὰ πάμπολλα φῶτα, χωρὶς νὰ
 ἀναπληρόνεται. Ἐντεῦθεν ἔλλειψις, πείνα ἀπὸ τὸ ἀναγκαῖ-
 ον καὶ τοῦ ψωμίου ὀξυγόνον. Ἐντεῦθεν ὅσα καθεὶς
 δι' ἰδίας πείρας ἐξεύρει, καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω ἀνέφερα. Ἡ πα-
 ρατήρησις αὕτη ἀρμόζει καὶ εἰς τὰ θέατρα, καὶ εἰς τὰ
 ἐν ὑπαίθρῳ (*en plein air*) πανηγύρια, καὶ εἰς πόλεις
 καὶ εἰς οἰκίας κακῶς ἀερισμένας, καὶ εἰς δωμάτια, ὅπου
 κοιμῶνται πολλοὶ ὁμοῦ. Ὑπόθεσε, τέλος, εἰς αὐτὴν τὴν
 Ἐκκλησίαν καὶ τάφους, εἴτε νεωπύους, εἴτε παλαιούς: αἱ
 ἐξερχόμεναι ἀναθυμιάσεις ἀπὸ αὐτοῦ εἶναι μὲν καὶ καθ'
 ἑαυτὰς κινδυνώδεις, βλάπτουν ὅμως καὶ διότι ἀρπάζουν
 τὸ ὀξυγόνον, καὶ δίδουν ἀφορμὴν γεννήσεως εἰς ἄλλο
 ὕλας δηλητηρίους, ἢ σώματα φαρμακερά. Ποῖαι ἐκ τούτου
 τρομεραὶ συνέπειαι!!! Δὲν ἐκτείνω περαιτέρω τὰς ἐφορ-
 μογὰς μου, Σεβάσμιοι Ἀκροαταί, φοβούμενος τὴν βα-
 ρυνητικὴν διεξοδικότητα καὶ τὴν κατάχρησιν τοῦ πολυτίμου
 καιροῦ σας. Νομίζω ὅτι καθεὶς ἐξ ἡμῶν ἐξεβραϊώθη μαθη-
 ματικῶς τρόπον τινὰ ἕτι τὰ ἐκκληθέντα ὡς πρὸς τοῦτο
 μέτρα παρὰ τῆς Σεβαστῆς Διοικήσεως εἶναι σύμφωνα μὲ
 τὰ Δόγματά μας, μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον, μὲ τὰς Χημικὰς
 ἀρχὰς, καὶ ὅτι ἡ ἐπικρατήσασα συνήθεια τῆς ταφῆς εἰς
 τὰς Ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου δὲν ἔχει
 καμμίαν βάσιν, κανένα ἀποχρῶντα λόγον, καὶ πάντοτε
 κατεπολεμήθη καθὼς ἐξ ἐναντίας, τὰ Κοιμητήρια ὑπεσηρίχ-
 θησαν καὶ ἀπὸ τοὺς σοφοὺς Ἀγίους Πατέρας, καὶ ἀπὸ τὴν φι-
 λάνθρωπον Ἰατρικὴν (τὴν πρόσφορον εἰς τὰ τοιαῦτα κριτὴν),
 καὶ ἀπὸ τοὺς νουεχεῖς παντὸς ἔθνους, καὶ πάσης ἐποχῆς.

Τοιοῦτος λοιπὸν Τόπος, ὃ Εὐσεβεῖς καὶ Ορθόδοξοι, ἀγιά-
 ζεται σήμερον, τοιαύτη Νεκρόπολις, εἰς τὴν θέσιν τῆς Πα-
 λαιᾶς Κερκύρας, πλησίον τοῦ ἀρχαίου Ναοῦ τῶν Ἁγίων
 Σωσιπάτρου καὶ Ιάσωνος, σήμερον εὐλογεῖται, τοιοῦτον
 Κοιμητήριον μὲ τοσαύτην ἐπιστημότητα, μὲ τοσαύτας δο-
 ξολογίας, σήμερον ἐγκαινίζεται, καὶ Παρεκκλήσιον, πλήρες
 θείων εἰκόνων, σήμερον ἱεροπρεπῶς εἰς Θεὸν τὸν Εὐσπλαγγχρον
 προσφωνεῖται· Παρεκκλήσιον, εἰς τὸ ὁποῖον καθεκάστην ἡμέραν
 ὁ Ἱερεὺς τοῦ Υψίστου θέλει τελεῖ τὴν Θεῖαν Μυσαγωγίαν,
 θέλει προσφέρει ἀναιμάκτους θυσίας, θέλει δέσθαι λέγων·
 « Ἀνάπαυσον, Κύριε, τὰς ψυχὰς τῶν προκοιμη-
 θέντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν ἐν χώρῃ
 τῶν δικαίων, ὅπου τὸ φῶς σου λάμπει! Κατά-
 ταξον αὐτὰς ἐν τόπῳ χλοερῶ, ἐν τόπῳ ἀνα-
 ψύξεως, ἐνθα ἀπέδρα ὀδύνη πᾶσα, λύπη καὶ
 στεναγμός· ἐνθα οὐκ ἔστι πόνος, ἀλλὰ ζωὴ ἀτε-
 λεύτητος! » Εἰς τοιοῦτον εὐλογημένον Πολυάνδριον, κα-
 τάσκιον ἀπὸ κυπαρίσσου, ἀπὸ ἐλαίας, ἀπὸ δάφνας, ἀπὸ
 ἰτέας θρηνούσας, (*saules pleurans, salici piungenti*)
 ἀπὸ ὅλα τὰ ἐμβλήματα τῆς κατηφείας καὶ θλίψεως, θέλει
 ἐρχεσθαι, ἐὰν δύναται νὰ ἀνθεξῆ, ἢ ἀτυχῆς καὶ ἀπαρη-
 γόρητος μήτηρ, διὰ νὰ χύνη τέρενα δάκρυα, διὰ νὰ ρίπτῃ
 ῥόδα καὶ ἀμαράντους ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς φιλάτης θυ-
 γατρὸς, ἢ τοῦ φιλάτου υἱοῦ τῆς, τὰ ὅποια θάνατος ἀνίλωσ
 καὶ ἄωρος ἀφήρπασεν ἀπὸ τὰς μητρικὰς τῆς ἀγκάλας· ναι,
 εἰς αὐτὸ τὸ Ἀναπαυτήριον, ὅπου μέλλει νὰ βασιλεύῃ βαθεῖα
 γαλήνη καὶ ἄκρα σιωπὴ, θέλει συχάζει ἡ πενθηφοροῦσα χήρα, διὰ
 νὰ κλαίῃ τὸν ποθεινὸν τῆς σύντροφον, τὴν παρούσαν τῆς συμ-
 φορᾶν, ἀνακαλοῦσα εἰς τὴν μνήμην τῆς τὴν πρὸς ἑαυτὴν τρυ-
 φερὰν ἐκείνου ἀγάπην, καὶ ὅσα ἀγαθὰ διαπαντός ἐσερήθη·
 ἢ ὁ πιστὸς σύζυγός, διὰ νὰ θρηνῇ καὶ ὀδύρεται τὸν χαθέντα
 πολύτιμον θησαυρόν του, τὸ δυσεύρετον ἐταῖρι του. Ἐδῶ
 θέλει προστρέχει ὁ γνήσιος φίλος, μὴ εὐαρεσούμενος πούποτε
 ἀλλοῦ, διὰ νὰ γλυκομιλῇ μὲ τὴν σκιὰν τοῦ ἀποθανόντος
 εἰλικρινοῦς φίλου του, διὰ νὰ τῆς κοινολογῇ τὸ μυσικόν,

διὰ τὴν τῆς ζήτη φάρμακον νηπενθές, ἢ βάλαμον παρα-
 μυθητικὴν τῶν πικριῶν του καὶ τῶν πικρῶν καταδρομῶν τῆς
 τύχης. Οἱ νεκροδόχοι τάφοι τῶν σεβασμίων γεννητόρων θέλου
 ἐπισκέπτεσθαι εὐσεβάσως ἀπὸ φιλόσοφα χρησοῦντα τέκνα,
 ἐκτραφέντα ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου,
 κατὰ τὸν Θεῖον Χρυσόσομον. Α'! ἂν ἦτο ἀποφασισμένον
 εἰς τὰς θείας βουλὰς νὰ παραδώσω ὀλίγιωρα τὸ πνεῦμα,
 τὸ πρῶτον καὶ ὑπερον διάταγμά μου ἤθελεν ἦσθαι νὰ
 γίνωσι τὰ ἐντάφιά μου εἰς τοῦτο τὸ ἀληθῶς Χριστιανικὸν
 Κοιμητήριον, εἰς τοῦτο, ναί, ὅπου ὁ διαβάτης θελεῖ ἐμ-
 πνεῖσθαι καθὼν σεβασμὸν, ὅπου ὁ φιλόσοφος, περιπατῶν,
 θέλει ἐνθυμεῖσθαι τὸν περὶ ἀθανασίας καὶ αὐλότητος τῆς
 ψυχῆς θαυμάσιον τοῦ Δαιμονίου Πλάτωνος Διάλογον, τὸν
 Φαίδωνα, θέλει ἀναπολεῖ τὰ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου
 ἀποδεικτικὰ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα τοῦ Γάλλου Καρ-
 τεσιου, ἰσχυριζόμενος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὰς ὑμεῖς
 ιδέας τοῦ Πνευματισμοῦ (*spiritualisme*), καὶ ἐκφωνῶν
 ὡς ὁ ὑψιπέτης τῆς Ἀττικῆς Ἀκαδημίας Ἀετός: «Πρῶτος
 ὄρος Φιλοσοφίας, ἡ τοῦ θανάτου μελέτη.» Ὅπου
 ὁ μουσὸληπτος ποιητὴς θέλει εὐρίσκει Ἐλικωνίας, Παρνασ-
 σίας, Ὀλυμπίας, παθητικωτάτας ἐπιπνοίας, ὡς ὁ ἐξ Ἰταλῶν
 ἡμέτερος ἐνδοξος Οὐγος Φώσκολος· ὅπου, τέλος πάντων,
 Ἀδελφοί, ὁ πιστὸς, ὁ εὐσεβὴς Χριστιανὸς, «οὐ τις τὸ
 πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» θέλει κατανύ-
 γεσθαι, θέλει συντριβεσθαι μὲν τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐνταυτῷ,
 μὲ γλυκεῖαν ἐλπίδα, μὲ ψυχὴν ἀγαλλομένην, ἐξ ὅλης του
 τῆς διανοίας, ὅλος ἐνθους, ὅλος ἔκστασι, θέλει ἐπιβῆσθαι
 σκιρτῶν τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς ἱερᾶς
 ἡμῶν Πίσεως.

« Προσδοκῶ ἀνάσσειν νεκρῶν καὶ

ζῶν τοῦ Μελλοντος Αἰῶνος »

Ἀμήν !!!

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000027669